

Lectio Divina segédanyag

A év – Lk 24, 13-35

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Felelős szerkesztő:

Nyúl Viktor

A segédanyag összeállításában

közreműködtek:

Asztalos Gábor

Asztalos Lívia

Csonka Laura

Geiszelhardt Sára,

Görföl Tibor

Haász Rebeka Anna

Hegyi László

Járai Ferenc

Mohay Réka

Molnár Dzszenifer

Nyúlné Révfalvi Ildikó

Rácz Dávid

Rácz Édua Anna

Szily Boglárka

Vermes Nikolett

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Amikor a kenyeret megtörte, felismerték.

Húsvétvasárnap ketten a tanítványok közül egy Emmausz nevű faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumra (két-három óra járásnyira) fekszik. Útközben megbeszéltek egymás között mindazt, ami történt. Míg beszélgettek és vitatkoztak, egyszerre maga Jézus közeledett feléjük, és hozzájuk szegődött. Ők azonban nem ismerték meg őt, mert látásukban akadályozva voltak. Jézus megkérdezte őket:

„Milyen dolgokról beszélgettetek egymással útközben?” Erre szomorúan megálltak és egyikük, akit Kleofásnak hívtak, ezt válaszolta neki: „Te vagy talán az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudja, mi történt ott ezekben a napokban?”

Ő megkérdezte: „Miért, mi történt?” Azok ezt felelték: „A názáreti Jézus esete, aki szóban és tettben nagyhatású próféta volt Isten és az egész nép előtt. Főpapjaink és előljáróink kiszolgáltatták őt, hogy halálra ítéljék, és keresztre feszítsék. Pedig mi azt reméltük, hogy ő váltja meg Izraelt. Azóta, hogy ezek történtek, már három nap telt el, és néhány hozzánk tartozó asszony megzavart bennünket. Hajnalban a sírnál voltak, de nem találták ott a holttestét. Azzal a hírrel tértek vissza, hogy angyalok jelentek meg nekik, akik azt állították, hogy él. Közülünk néhányan el is mentek a sírhoz, és úgy találtak mindent, ahogyan az asszonyok mondták, őt magát azonban nem látták.

Jézus erre így szólt: „Ó, ti oktalanok, késedelmes szívűek! Képtelenek vagytok hinni abban, amit a próféták jövendöltek! Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétából megmagyarázta, ami az Írásokban ő róla szól.

Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akarna menni. De azok marasztalták és kérték: „Maradj velünk, mert esteledik, és lemenőben már a nap.” Betért tehát, hogy velük maradjon. Amikor asztalhoz ültek, kezébe vette a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odanyújtotta nekik. Erre megnyílt a szemük, és fölismerték. De ő eltűnt előlük.

Akkor azt mondták egymásnak: „Ugye lángolt a szívünk, amikor útközben beszélt hozzánk, és kifejtette az Írásokat?”

Még abban az órában útrakeltek és visszatértek Jeruzsálembe. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat. Azok ezzel fogadták őket:

„Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak!” Erre ők is elbeszéltek, mi történt az úton, és hogyan ismerték fel Jézust a kenyértörésben.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹³ Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἔν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι¹ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαοῦς,

És íme, ketten tőlük azon a napon elmentek egy, Jeruzsálemtől hatvan stádiumra fekvő faluba, aminek a neve Emmausz.

¹⁴ καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

És ők beszélgettek egymással mindezekről a történetekről.

¹⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ Ἦαὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας **συνεπορεύετο** αὐτοῖς,

És történt, miközben beszélgettek és vitatkoztak egymással, maga Jézus közeledve együtt ment velük az úton,

¹⁶ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

De a szemüket visszatartotta valami attól, hogy megismerjék őt.

¹⁷ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ Ἦεστάθησαν σκυθρωποί.

Mondta pedig nekik: „Mik azok a szavak, amelyeket sétálva tárgyaltok egymás között?” ÉS szomorúan megálltak.

¹⁸ ἀποκριθεὶς δὲ Ἦεἰς ὀνόματι¹ Κλεοπάς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

Feelve pedig az egyik, név szerint Kleofás mondta neki: „Éppen te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, és nem ismerted az ott történeteket ezekben a napokban?”

¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ἦαζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,

És mondta nekik: „Melyeket?” Azok pedig mondták neki: „A názáreti Jézusról szólókat, aki tettben és szóban hatalmas próféta Isten és az egész nép előtt,

²⁰ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

és hogyan adták át őt a főpapok és a vezetőink a halál ítéletére, és feszítették keresztre őt.”

²¹ ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλὰ γε Ἦκαὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν Ἦἀγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

Mi pedig reméltük, hogy ő maga képes felszabadítani Izraelt: de tudniillik mindezekkel együtt már a harmadik napja, amióta ezek történtek.

²² ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι Ἦὀρθοῖναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον

De egyes asszonyok tőlünk megzavartak minket: elmenve kora reggel a sírhoz

²³ καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἤλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἔωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

és nem találva az ő testét eljöttek mondva: angyalok megjelenését látták, akik mondják, hogy ő él.

²⁴ καὶ ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς Ἦκαὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

És egyesek azok közül, akik velünk voltak, elmentek a sírhoz, és úgy találták, ahogy az asszonyok mondták, őt azonban nem látták.

²⁵ καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἦἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται

És ő mondta nekik: „Ó, ti esztelenek és rest szívéek arra, hogy higgyetek mindazoknak, amiket a próféták mondtak:

²⁶ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

Hát nem ezeket kellett Krisztusnak szenvednie, hogy bemenjen az ő dicsőségébe?

²⁷ καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν Ἦδιερχμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ Ἦἑαυτοῦ.

És elkezdve Mózesőtől, és az összes prófétától megmagyarázta nekik az összes írásban róla szóló írásokat.

²⁸ Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς Ἦπροσεποιήσατο Ἦπορρώτερον πορεύεσθαι.

És közeledtek a faluba, ahová mentek, és ő úgy tett, mintha tovább menne.

²⁹ καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἔσπεραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν Ἦἡδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

És rábeszélétk őt mondva: „Maradj velünk, mert estefelé van, és lement már a nap.” És bement, hogy velük maradjon.

³⁰ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδίδου αὐτοῖς·

És történt, amikor asztalhoz ült velük, fogva a kenyeret megáldotta, és megtörve nekik adta:

³¹ αὐτῶν δὲ διηνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

A szemük pedig megnyitott, és felismerték őt: és ő láthatatlanná vált előlük.

³² καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἔν ἡμῖν¹ ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ἵώς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

És mondták egymásnak: „Nemde a mi szívünk lángolt (bennünk), amikor beszélt nekünk az úton, amikor kifejtette nekünk az írásokat?”

³³ καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

És felkelve abban az órában visszatértek Jeruzsálembé, és a tizenegyet egybegyűlve találták a velük levőkkel,

³⁴ λέγοντας ὅτι Ἰὼντως ἠγγέρθη ὁ κύριος¹ καὶ ὤφθη Σίμωνι.

akik elmondták, hogy valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak.

³⁵ καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ők is hírül adták az úton történeteket, és hogy miként ismertette fel magát velük a kenyértörésben.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹³ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Ierusalem nomine Emmaus;

¹³ Ketten közülük még aznap elindultak egy Emmausz nevű helységbe, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumnyi távolságra feküdt.

¹³ Aznap ketten közülük egy Emmausz nevű helységbe mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádium távolságra volt,

¹³ Ketten közülük még aznap egy Emmausz nevű faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumnyira fekszik.

¹³ És ímé azok közül ketten mennek vala ugyanazon a napon egy faluba, mely Jeruzsálemtől hatvan futamatnyira vala, melynek neve vala Emmaus.

¹³ Íme, tanítványai közül ketten még aznap egy Emmausz nevű faluba igyekeztek, amely Jeruzsálemtől mintegy kétórányi járásra feküdt.

¹⁴ et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus, quae acciderant.

¹⁴ Az eseményekről beszélgettek.

¹⁴ s beszélgettek egymással mindarról, ami történt.

¹⁴ Közben beszélgettek mindarról, ami történt.

¹⁴ És beszélgetének magok közt mindazokról, a mik történtek.

¹⁴ A történetekről beszélgettek.

¹⁵ Et factum est, dum fabularentur et secum quaererent, et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis;

¹⁵ Ahogy beszélgettek, tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett, és csatlakozott hozzájuk.

¹⁵ Miközben beszélgettek és tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett, és csatlakozott hozzájuk.

¹⁵ Miközben így beszélgettek és tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett és csatlakozott hozzájuk.

¹⁵ És lőn, hogy a mint beszélgetének és egymástól kérdezősködének, maga Jézus hozzájuk menvén, velök együtt megy vala az úton.

¹⁵ Aztán miközben így beszélgettek és vitatkoztak, maga Jézus szegődött oda hozzájuk, és velük együtt ment.

¹⁶ oculi autem illorum tenebantur, ne eum agnoscerent.

¹⁶ De szemük képtelen volt felismerni.

¹⁶ De a szemüket akadályozta valami, hogy fel ne ismerjék.

¹⁶ De szemük el volt takarva, hogy föl ne ismerjék.

¹⁶ De az ő szemeik visszatartóztatának, hogy őt meg ne ismerjék.

¹⁶ Látásukat azonban valami akadályozta. Nem ismerték fel.

¹⁷ Et ait ad illos: „Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes?”. Et steterunt tristes.

¹⁷ Megszólította őket: "Miről beszélgettetek itt az úton?" Elszomorodtak, megálltak.

¹⁷ Megszólította őket: »Miről beszélgettek egymással útközben?« Ők szomorúan megálltak.

¹⁷ Megszólította őket: „Miről társalogtok itt az úton?” Erre szomorúan megálltak.

¹⁷ Monda pedig nékik: Micsoda szavak ezek, a melyeket egymással váltotok jártotokban? és miért vagytok szomorú ábrázattal?

¹⁷ Ő pedig így szólt hozzájuk: – Miről beszélgettek egymással útközben? Erre szomorúan megálltak.

¹⁸ Et respondens unus, cui nomen Cleopas, dixit ei: „Tu solus peregrinus es in Ierusalem et non cognovisti, quae facta sunt in illa his diebus?”.

¹⁸ Aztán az egyik, akit Kleofásnak hívtak, hozzá fordult: "Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudod, mi történt ott ezekben a napokban."

¹⁸ Az egyik, akinek Kleofás volt a neve, azt felelte: »Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudod, mi történt ott ezekben a napokban?«

¹⁸ Egyikük, akit Kleofásnak hívtak, hozzáfordult: „Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudja, mi történt ott ezekben a napokban?”

¹⁸ Felelvén pedig az egyik, kinek neve Kleofás, monda néki: Csak te vagy-é jövevény Jeruzsálemben, és nem tudod minémű dolgok lettek abban e napokon?

¹⁸ Majd megszólalt az egyik, név szerint Kleofás, és ezt mondta neki: – Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudod, mi történt ott ezekben a napokban. –

¹⁹ Quibus ille dixit: „Quae?”. Et illi dixerunt ei: „De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone coram Deo et omni populo;

¹⁹ "Micsoda?" - kérdezte. "A názáreti Jézus esete - felelték -, aki próféta volt, hatalmas tettben és szóban az Isten és az egész nép előtt.

¹⁹ Ő megkérdezte tőlük: »Micsoda?« Azt felelték: »A Názáreti Jézus esete, aki tettben és szóban hatalmas próféta volt Isten és az egész nép előtt.

¹⁹ „Micsoda?” – kérdezte. „A názáreti Jézus esete, felelték, aki szóban és tettben nagy hatású próféta volt Isten és az egész nép előtt.

¹⁹ És monda nékik: Micsoda dolgok? Azok pedig mondának néki: A melyek esének a Názáretbeli Jézuson, ki próféta vala, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt:

¹⁹ Mi? – kérdezte tőlük. Azok így válaszoltak neki: – Az, ami a Názáreti Jézussal esett, aki próféta volt, szóban és tettben hatalmas Isten és az egész nép előtt.

²⁰ et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis et crucifixerunt eum.

²⁰ Főpapjaink és a tanács tagjai kereszthalálra ítélték, és keresztre feszítették.

²⁰ Hogy hogyan adták őt a főpapok és főembereink halálos ítéletre, és hogyan feszítették meg őt.

²⁰ Főpapjaink és elöljáróink halálra ítélték és keresztre feszítették.

²⁰ És mimódon adák őt a főpapok és a mi főembereink halálos ítéletre, és megfeszíték őt.

²⁰ Hogyan adták át főpapjaink és főembereink halálos ítéletre, és hogyan feszítették keresztre.

²¹ Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel; at nunc super haec omnia tertia dies hodie quod haec facta sunt.

²¹ Azt reméltük pedig, hogy ő meg fogja váltani Izraelt. S már harmadnapja annak, hogy ezek történtek.

²¹ Pedig mi azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt. Azonfelül ma már harmadik napja, hogy ezek történtek.

²¹ Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megszabadítani Izraelt. De ma már harmadnapja annak, hogy ez történt.

²¹ Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, a ki meg fogja váltani az Izraelt. De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek.

²¹ Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izraelt. De ma már harmadik napja, hogy ezek történtek.

²² Sed et mulieres quaedam ex nostris terruerunt nos, quae ante lucem fuerunt ad monumentum

²² Igaz, még néhány közülünk való asszony is megrémített minket. Hajnalban kinn jártak a sírnál,

²² De néhány közülünk való asszony is megzavart bennünket, akik hajnalban a sírnál voltak,

²² Igaz, hogy néhány közénk tartozó asszony megzavart minket.

²² Hanem valami közülünk való asszonyok is megdöbbsentettek minket, kik jó reggel a sírnál valának;

²² Ezenfelül néhány közülünk való asszony is megdöbbsentett minket, akik hajnalban a sírnál jártak,

²³ et, non invento corpore eius, venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere.

²³ s hogy nem találták ott a testét, azzal a hírral jöttek hozzánk, hogy angyalok jelentek meg nekik, és azt mondták, hogy él.

²³ s mivel nem találták a testét, visszajöttek azzal a hírral, hogy angyalok jelenését is látták, akik azt mondták, hogy él.

²³ Hajnalban a sírnál voltak, de nem találták a testét. Azzal a hírral tértek vissza, hogy angyalok jelentek meg nekik, akik azt állították, hogy él.

²³ És mikor nem találták az ő testét, haza jöttek, mondván, hogy angyalok jelenését is látták, kik azt mondják, hogy ő él.

²³ és nem találták ott a testét. Visszatérve azt beszéltek, hogy angyalok megjelenését is látták, akik azt hirdették, hogy él.

²⁴ Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum et ita invenerunt, sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non viderunt".

²⁴ Társaink közül néhányan szintén kimentek a sírhoz, és úgy találtak mindent, ahogy az asszonyok jelentették, de őt magát nem látták."

²⁴ Társaink közül néhányan a sírhoz mentek, és úgy találtak, ahogy az asszonyok mondták, de őt magát nem látták.«

²⁴ Társaink közül néhányan a sírhoz mentek és úgy találtak mindent, ahogy az asszonyok mondták. Őt magát azonban nem látták."

²⁴ És azok közül némelyek, kik velünk valának, elmenének a sírhoz, és úgy találák, a mint az asszonyok is mondták; őt pedig nem látták.

²⁴ El is mentek néhányan a mieink közül a sírhoz, és mindent úgy találtak, ahogyan az asszonyok beszéltek. Őt azonban nem látták.

²⁵ Et ipse dixit ad eos: „O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus, quae locuti sunt Prophetae!

²⁵ Erre így szólt: "Ó, ti balgák, milyen nehezen tudjátok elhinni, amit a próféták jövendöltek.

²⁵ Erre ő azt mondta nekik: »Ó, ti oktanok és késedelmes szívűek arra, hogy elhiggyétek mindazt, amit a próféták mondtak!

²⁵ Erre ő így szólt: „Ti oktanok, milyen nehezen hiszitek mindazt, amit a próféták jövendöltek!

²⁵ És ő monda nekik: Óh balgatagok és rest szívűek mindazoknak elhivésére, a miket a próféták szóltak!

²⁵ Akkor így szólt hozzájuk: – Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek arra, hogy mindazt elhiggyétek, amit megmondtak a próféták!

²⁶ Nonne haec oportuit pati Christum et intrare in gloriam suam?''.

²⁶ Vajon nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?"

²⁶ Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Krisztusnak, hogy bemehessen dicsőségébe?«

²⁶ Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?"

²⁶ Avagy nem ezeket kellett-é szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?

²⁶ Hát nem ezt kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?

²⁷ Et incipiens a Moyse et omnibus Prophetis interpretabatur illis in omnibus Scripturis, quae de ipso erant.

²⁷ Aztán Mózesen elkezdve az összes prófétánál megmagyarázta nekik, amit az Írásokban róla írtak.

²⁷ És kezdve Mózesen és valamennyi prófétán, mindent megmagyarázott nekik, ami az Írásokban róla szólt.

²⁷ Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétánál megmagyarázta, ami az Írásokban róla szól.

²⁷ És elkezdvén Mózestól és minden prófétáktól fogva, magyarázza vala nekik minden írásokban, a mik ő felőle megírtak.

²⁷ És Mózestól meg valamennyi prófétától kezdve elmagyarázta nekik mindazt, ami valamennyi Írásban róla szólt.

²⁸ Et appropinquaverunt castello, quo ibant, et ipse se finxit longius ire.

²⁸ Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akarna menni.

²⁸ Mikor odaértek a faluhoz, ahová mentek, úgy tett, mintha tovább akarna menni.

²⁸ Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akart volna menni.

²⁸ Elközelítének pedig a faluhoz, a melybe mennek vala; és ő úgy tőn, mintha tovább menne.

²⁸ Így értek el ahhoz a faluhoz, ahová igyekeztek. Ő azonban úgy tett, mintha tovább akarna menni.

²⁹ Et coegerunt illum dicentes: „Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est iam dies”. Et intravit, ut maneret cum illis.

²⁹ De marasztalták: "Maradj velünk, mert esteledik, és a nap már lemenőben van." Betért hát, és velük maradt.

²⁹ De marasztalták: »Maradj velünk, mert esteledik, és lemenőben van már a nap!« Bement hát, hogy velük maradjon.

²⁹ De azok marasztalták: „Maradj velünk, kérték, mert esteledik és már lemenőben van a Nap.” Betért tehát, hogy velük maradjon.

²⁹ De kényszeríték őt, mondván: Maradj velünk, mert immár beestvéledik, és a nap lehanyatlott! Beméne azért, hogy velök maradjon.

²⁹ De azok erősködtek, és kérték: – Maradj velünk, mert esteledik, sőt a nap is lehanyatlott már! Betért hát, hogy velük maradjon.

³⁰ Et factum est, dum recumberet cum illis, accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis.

³⁰ Amikor az asztalhoz ültek, kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta nekik.

³⁰ Amikor asztalhoz ült velük, fogta a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és odanyújtotta nekik.

³⁰ Mikor asztalhoz ültek, kenyeret vett kezébe, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik.

³⁰ És lőn, mikor leült velök, a kenyeret vévén, megáldá, és megszegvén, nekik adá.

³⁰ Amikor asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megáldotta, megtörte, és nekik adta.

³¹ Et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum; et ipse evanuit ab eis.

³¹ Ekkor megnyílt a szemük s felismerték. De eltűnt a szemük elől.

³¹ Ekkor megnyílt a szemük, és felismerték, de ő eltűnt a szemük elől.

³¹ Erre megnyílt szemük és fölismerték. De ő eltűnt előlük.

³¹ És megnyilatkoznak az ő szemeik, és megismerék őt; de ő eltűnt előlük.

³¹ Erre megnyílt a szemük, és felismerték. Ő azonban eltűnt előlük.

³² Et dixerunt ad invicem: „Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in via et aperiret nobis Scripturas?”

³² "Hát nem lángolt a szívünk - mondták -, amikor beszélt az úton és kifejtette az Írásokat?"

³² Ők pedig így szóltak egymáshoz: »Hát nem lángolt a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, és feltárta előttünk az Írásokat?«

³² „Ugye lángolt a szívünk, mondták egymásnak, mikor útközben beszélt hozzánk és kifejtette az Írásokat?"

³² És mondának egymásnak: Avagy nem gerjedezett-e a mi szívünk mi bennünk, mikor nekünk szóla az úton, és mikor magyarázá nekünk az írásokat?

³² Ekkor így szóltak egymáshoz: – Ugye hevült a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?

³³ Et surgentes eadem hora regressi sunt in Ierusalem et invenerunt congregatos Undecim et eos, qui cum ipsis erant,

³³ Még abban az órában útra keltek, s visszatértek Jeruzsálembe. Ott együtt találták a tizenegyet s társaikat.

³³ Még abban az órában útra keltek, és visszatértek Jeruzsálembe, ahol egybegyűlve találták a tizenegyet és a velük levőket.

³³ Még abban az órában útra keltek és visszatértek Jeruzsálembe. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat.

³³ És felkelvén azon órában, visszatérének Jeruzsálembe, és egybegyűlve találák a tizenegyet és azokat, a kik velök valának.

³³ Még abban az órában útra keltek hát, és visszatértek Jeruzsálembe, ahol egybegyűlve találták a tizenegyet és övéiket.

³⁴ dicentes: „Surrexit Dominus vere et apparuit Simoni”.

³⁴ Azzal fogadták őket, hogy valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak.

³⁴ Azok elmondták: »Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak!«

³⁴ Azok ezzel fogadták őket: „Az Úr valóban föltámadt és megjelent Simonnak.”

³⁴ Kik ezt mondják vala: Feltámadott az Úr bizonynyal, és megjelent Simonnak!

³⁴ Azok ezt mondták: – Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak.

³⁵ Et ipsi narrabant, quae gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

³⁵ Erre ők is beszámoltak az úton történekről, meg arról, hogyan ismerték fel a kenyértöréskor.

³⁵ Erre ők is elbeszéltek, ami az úton történt, és azt, hogy hogyan ismerték fel őt a kenyértöréskor.

³⁵ Erre ők is elbeszéltek, ami az úton történt, és hogy hogyan ismerték föl a kenyértörésnél.

³⁵ És ezek is elbeszélék, mi történt az úton, és miképen ismerték meg ők a kenyér megszegéséről.

³⁵ Erre ők is elbeszéltek, ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel, amikor megtörte a kenyeret.

1.1.3. Behatárolás

A szakasz a Lukács-evangélium utolsó fejezetében található, amely a feltámadt Jézusról szól. Az általunk vizsgált epizód kezdetét a fejezetben jól mutatja a két tanítvány megjelenése, akik Jeruzsálemből egy kis településre gyalognak (Lk 24,13). Végül a jeruzsálemi helyszín és Jézusnak a tanítványaival való találkozását leíró, újabb epizód jelzi a perikópa végét (Lk 24,35-36). A szakasz tehát a Lk 24,13-35 között helyezkedik el.

1.1.4. Szószerinti üzenet

Az úton levés motívuma igen kedves Lukácsnál (vö. pl. Lk 1,39; 2,41; 9,51). Az evangélista Jézus titokzatos megjelenésével és úton levésével hangsúlyozni kívánja azt az örömhírt, hogy a feltámadt Úr Jézus együtt van, együtt halad az emberekkel: lehet vele találkozni az Írásokban, vagyis a Bibliában, a felebarát iránti figyelmes szeretetben, illetve az Oltáriszentségben. Lukács fontosnak tartja Jézust mint a Tanítót bemutatni, akinek van hatalma az Írásokat magyarázni.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

διερμηνεύσεν ('dierméneusen') (Lk 24,27) ('értelmez, magyaráz, lefordít')

Az evangéliumokban egyedül itt jelenik meg ez az ige, amely azt jelzi, hogy a feltámadt Jézusnak van egyedül hatalma arra, hogy magyarázza, értelmezze a

Szentírást. Egyedül Isten megtestesült Igéje, vagyis a megfeszített és feltámadt Jézus Krisztus az, aki felfedheti előttünk a Biblia teljes üzenetét: Őbenne tudjuk megérteni a Szentírás minden lapját (vö. Lk 24,44-48). A Bibliát akkor olvassuk helyesen, ha egységben olvassuk Jézussal, ha Vele együtt olvassuk.

συνεπορεύετο ('szüneporeueto') (Lk 24,15) ('együtt van úton/együtt megy valakivel')

A kifejezés az Újszövetség többi előfordulási helyein a sokaságra, a tömegre vonatkozik, amely együtt megy Jézussal (Mk 10,1; Lk 7,11; Lk 14,25). Itt viszont a feltámadt Jézusra utal, aki társul szegődik az emmauszi tanítványok mellé. Így az evangélista nyomatékosítani akarja azt, hogy Jézus együtt van velünk az utunk során. Ő az a Társ, aki mellettünk marad és halad, aki kísér minket!

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

1,54 Gondjába vette szolgáját, Izraelt, megemlékezve irgalmáról

1,68 Áldott az Úr, Izrael Istene, mert meglátogatta és megváltotta népét.

2,38 Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálem megváltását.

9,16 Most kezébe vette az öt kenyeret és a két halat. Föltekintett az égre, megáldotta, és tanítványainak adta, hogy osszák ki a népnek.

9,22 Mert – mondta – az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók nem ismerik el, megölik, de harmadnap feltámad.

9,45 De nem értették meg ezt a beszédet, el volt előlük rejtve, hogy ne értsék meg. De megkérdezni mégsem merték.

16,29.31 Ábrahám ezt felelte: Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak. (..) Ő azonban így felelt: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek.

18,31 Akkor félrevonta a tizenkettőt, s így szólt hozzájuk: Most felmegyünk Jeruzsálembe, s beteljesedik minden, amit a próféták az Emberfiáról megjövendöltek.

19,11 Mivel már közel jártak Jeruzsálemhez, és azt hitték, hogy az Isten országa hamarosan megvalósul, egy másik példabeszédet is mondott hallgatóinak

22,29 Ezért adom át nektek az országot, mint ahogy Atyám, nekem átadta

24,9 A sírtól visszatérve mindent hírül adtak a tizenegynek és a többieknek.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,23 Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jövendölése: Názáretinek fogják hívni.

Mt 6,16 Amikor böjtöltök, ne öltsetek olyan ábrázatot, mint a képmutatók, akik komorrá változtatják arcukat, hogy lássák böjtölésük! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat.

Mt 12,23 A nép ámulva kérdezgette: Csak nem ő a Dávid fia?

Mt 16,14 Így válaszoltak: Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik másik prófétának.

Mt 21,11 Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből – felelte a nép.

Mt 28,16 A tizenegy tanítvány elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket.

Mk 4,13 Aztán így folytatta: Nem értitek ezt a példabeszédet. Hogy értitek meg akkor majd az összes példabeszédet?

Mk 8,10 maga pedig tanítványaival bárkába szállt, és Dalmanuta környékére ment.

Mk 9,19 Ó, te hitetlen nemzedék – válaszolta –, meddig maradjak még körödben? Meddig tűrjelek benneteket? Hozzátok ide hozzám!

Mk 16,12-13 Ezután idegen alakban jelent meg közülük kettőnek útközben, amikor vidékre mentek. Visszatérve ezek közölték a hírt a többiekkel is, de nekik sem hittek.

Mk 16,14 Végül a tizenegynek jelent meg, amikor egyszer asztalnál ültek. Szemükre vetette hitelenségüket és keményszívűségüket, hogy nem hittek azoknak, akik feltámadása után látták.

Jn 20,3-10 Péter és a másik tanítvány elindult és a sírhoz sietett. Mind a ketten futottak. De a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz. Benézett, s látta a gyolcsot, de nem ment be. Nem sokkal később Péter is odaért, bement a sírba és ő is látta az otthagyt gyolcsot meg a kendőt, amellyel a fejét befödtek. Ez nem a gyolcs közt volt, hanem külön összehajtva más helyen. Most már a másik tanítvány is bement, aki először ért oda a sírhoz. Látta és hitt. Eddig ugyanis nem értették az Írást, amely szerint föl kellett támadnia a halálból. Ezután a tanítványok visszatértek övéikhez.

Jn 20,27 Aztán Tamáshoz fordult: Nyújtsd ide az ujjadat és nézd kezemet! Nyújtsd ki a kezedet és tedd oldalamba! S ne légy hitetlen, hanem hívő!

Jn 21,4 Amikor megvirradt, Jézus ott állt a parton. De a tanítványok nem ismerték fel, hogy Jézus az.

Jn 21,13 Jézus odajött, fogta a kenyeret, s adott nekik. Ugyanígy halat is.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 3,1 A kígyó ravaszabb volt a föld minden állatánál, amit az Úristen teremtett. Ezt mondta az asszonynak: Valóban mondta Isten, hogy nem ehettek a kert valamennyi fájáról?

MTörv 18,15 Neked prófétát támaszt az Úr körödből, testvéreid közül, mint engem, órá hallgassatok.

2Kir 6,17 Aztán Elizeus így imádkozott: Uram, nyisd meg a szemét, hogy lásson! És az Úr megnyitotta a szolga szemét, úgyhogy nyomban észre is vette: Elizeus körül a hegy tele volt tüzes lovakkal és szekerekkel.

2Mak 3,34 Ami téged illet, az ég fenyített meg, hirdesd hát mindeneknek az Isten hatalmát.

Zsolt 39,4 A szívem égett bensőmben, lelkemen végigcsapott a láng; akkor megoldódott a nyelvem

Iz 41,14 Ne félj hát, Jákob, te szegény féreg, te maroknyi Izrael. Magam vagyok a gyámolod – az Úr mondja ezt neked –, Izrael Szentje, a te Megváltód.

Iz 43,14 Ezt mondja az Úr, a ti Megváltótok, Izrael Szentje: Elküldök értetek Babilonba, leverem a börtönök zárait, és a káldeusok jajkiáltásban törnek ki.

Iz 44,24 Így szól az Úr, a te Megváltód, aki anyád méhében alkotott: Én vagyok az Úr, a mindenség teremtője; én terjesztettem ki az egeket egyedül, és amikor a földet megformáltam, nem volt szükségem segítségre.

ApCsel 1,6 Az egybegyűltek erre megkérdezték: Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?

ApCsel 2,22 Izraelita férfiak! Halljátok meg szavamat! A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket – amint tudjátok – általa vitt végbe köztetek.

ApCsel 3,18.21-25 Ám az Isten így váltotta be, amit minden prófétája által hirdetett, tudniillik, hogy Krisztusa szenvedni fog. (..) akit az égnek kell befogadnia egészen a mindenség megújulása idejéig, ahogy az Isten réges-rég megmondta szent prófétái ajka által. Mózes ezt mondta: Az Úr, a mi Istenünk hozzám hasonlóan prófétát támaszt nektek testvéreitek sorából. Hallgassatok rá mindenben, amit csak mond majd nektek! Azokat, akik nem hallgatnak erre a prófétára, irtsátok ki a népből. – A többi próféta is, Sámueltól kezdve mind, akik utána szóltak, megjövendölték ezeket a napokat. Ti vagytok a prófétáknak és annak a szövetségnek a fiai, amelyet az Isten atyátokkal kötött, amikor így szólt Ábrahámhoz: A te utódodban áldást nyer a föld minden nemzetsége.

ApCsel 7,22 Így Mózes szert tett az egyiptomiak minden tudományára, s szavaiban és tetteiben egyaránt hatalmas volt.

ApCsel 8,30-35 Fülöp odasietett, és meghallotta, hogy Izajás prófétát olvassa. Megkérdezte: Érted, amit olvasol? Hogyan érthetném – felelte –, ha nincs, aki megmagyarázza nekem? Aztán arra kérte Fülöpöt, hogy szálljon fel és üljön mellé. Az Írásnak ezt a helyét olvasta: Mint a juhok, úgy vitték leölni. Ahogy a bárány sem ad hangot nyírója előtt, ő sem nyitotta szóra ajkát. A megaláztatásban vétetett el róla az ítélet. Ki sorolhatja fel nemzedékét? Mert élete elvétetett a földről. Az udvari tiszt megkérdezte Fülöpöt: Mondd, kiről mondja ezt a próféta, magáról vagy valaki másról? Fülöp elkezdte a magyarázatot, és az Írásból kiindulva hirdette neki Jézust.

ApCsel 16,15 Egész háza népével együtt megkeresztelkedett, aztán kért minket: Ha nézetetek szerint az Úr híve vagyok, térjete be házamba, és maradjatok nálam. És erővel rá is vett erre minket.

ApCsel 17,2 Pál szokása szerint bement hozzájuk, és három szombaton beszélt nekik az Írásokról.

ApCsel 26,22 De az Isten megoltalmazott mind a mai napig, s tanúságot teszek kicsik és nagyok előtt egyaránt. Semmi mást nem mondok azon kívül, amit a próféták és Mózes megjövendöltek

1Kor 15,4-5 eltemették és harmadnap feltámadt, az Írások szerint. Megjelent Péternek, majd a tizenkettőnek.

Zsid 9,12 Nem a bakok vagy borjak vérével, hanem saját vérével lépett be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök megváltást szerzett.

1Pt 1,11 Töprengtek rajta, vajon milyen időpontra vagy milyen korra mutat Krisztusnak bennük működő Lelke, előre megmondva a Krisztusra váró szenvedéseket és az azutáni dicsőséget.

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

Ehhez az evangéliumi szakaszhoz a következő gondolatokat fűzte Szent Ágoston:

Mert nem csukott szemmel sétáltak, de volt valami bennük, ami akadályozta, hogy felfogják azt, amit láttak, amit gyakran köd, sötétség vagy valamilyen nedvesség okoz. Nem mintha az Úr ne lett volna képes elváltoztatni a testét, hogy más formában jelenjék meg, mint amit látni szoktak; hiszen szenvedése előtt is elváltozott a hegyen, úgy, hogy arca fényes volt, mint a nap. De itt nem ez volt a

helyzet. Szemüknek ezt az akadályoztatását Krisztus megengedte a kenyértörés szentségéig, hogy a testének egységében való részvétel révén ismerjék fel.

Vagy amikor úgy tett, miután elkísérte a tanítványokat és elmagyarázta nekik az Írásokat, mintha tovább akarna menni. A tanítványok nem tudták, hogy ő az, sem azt, hogy mit akar velük közölni. A vendéglátás kötelességén keresztül juthattak el az Ő ismeretére az emberek. Noha Ő az emberektől messze távozott az égbe, továbbra is azokkal van, akik ezt a kötelességet az ő szolgálóival szemben teljesítik. Tehát aki Krisztushoz ragaszkodik, ne távolodjon el messze tőle, bárkit is tanít szavakkal, az ossza meg javait azzal, aki őt tanítja (Gal 6,6). Mert amikor Ő magyarázta nekik az Írást, akkor szavakkal tanította őket. És akik gyakorolták a vendégszeretetet, az Írások magyarázatában ugyan nem ismerték fel Őt, a kenyértörésben azonban igen. Mert nem a törvény hallgatói igazulnak meg Isten előtt, hanem a törvény tettekre váltói. (Róm 2,13.)

Korábban már az asszonyok beszámoltak Jézus feltámadásáról, és Péter is, akinek megjelent. Amikor a két tanítvány Jeruzsálembé ér és felkeresi az összegyűlt tizenegyet és azokat, akik velük voltak, ők éppen ezekről a dolgokról beszéltek, mondván: Az Úr valóban feltámadt, és megjelent Simonnak.

Márk elbeszélése szerint amikor a két tanítvány elmondta a többieknek, azok nem hittek. Ugyanakkor Lukács szerint addigra már a többiek is azt mondták, hogy valóban feltámadt. Ebből egy következtetést lehet levonni, azt, hogy voltak, akik továbbra sem hittek.

Szent Ágoston /Catena Aurea/

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

112. 1. *Gondosan kell ügyelni az egész Szentírás egységére és tartalmára.* Bármennyire különbözők a Szentírás könyvei, a Szentírás egységet alkot Isten tervének egysége alapján, melynek középpontja Jézus Krisztus és az Ő húsvétja után megnyitott szíve.

Krisztus "szíve" a Szentírást jelenti, mely föltárja Krisztus szívét. Ez a szív a szenvedés előtt zárva volt, mert az Írás homályos volt, a szenvedés után azonban a megnyílt, mert értő lelkek olvassák, akik meg tudják ítélni, hogyan kell értelmezni a próféciákat."

439. Sok zsidó és néhány pogány is, akik osztoztak a zsidók reménységében, fölismerték Jézusban az Izrael Istene által megígért "Dávid fia" alapvető messiási vonásait. Jézus elfogadta a Messiás címet, amelyhez joga volt, de nem minden

fönntartás nélkül, mert kortársai közül nem egy nagyon emberi s lényegében politikai értelemben fogta föl.

552. A Tizenkettő kollégiumában Simon Péteré az első hely. Jézus egyedülálló küldetést bízott rá. Az Atyától jövő kinyilatkoztatás erejével Péter megvallotta: "Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia" (Mt 16,16). Akkor a mi Urunk kinyilvánította neki: "Te Péter vagy, és én erre a sziklára fogom építeni Egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta" (Mt 16,18). Krisztus, az "eleven Kő" biztosítja Péterre épített Egyháza számára a halál hatalmai fölötti győzelmet. Péter megvallott hite miatt az Egyház rendíthetetlen sziklája marad. Az lesz a küldetése, hogy ezt a hitet őrizze, nehogy valaha megfogyatkozzon, és megerősítse benne testvéreit.

555. Jézus egy pillanatra megmutatta isteni dicsőségét, megerősítvén így Péter hitvallását. Azt is megmutatja: Jeruzsálemben el kell szenvednie a kereszten a halált, hogy bemehessen "dicsőségébe" (Lk 24,26). Mózes és Illés hegyen látták Isten dicsőségét; a Törvény és a Próféták megjövendölték a Messiás szenvedéseit. Jézus szenvedése az Atya akarata; a Fiú Isten szolgájaként cselekszik; a felhő a Szentlélek jelenlétének jele: "Az egész Szentháromság megjelent: az Atya a hangban, a Fiú az emberben, a Szentlélek a fényes felhőben":

"Te színedben elváltoztál a hegyen, s amennyire képesek voltak rá, tanítványaid látták dicsőségedet, Krisztus Istenünk, hogy ha majd keresztre feszítve látnak, megértsék, hogy szenvedésed önkéntes volt; és hirdessék a világnak, hogy Te valóban az Atya ragyogása vagy."

572. Az Egyház hú marad az "összes Írások" azon értelmezéséhez, melyet maga Jézus mind húsvétja előtt, mind húsvétja után adott: "Vajon nem ezeket kellett-e elszenvednie a Krisztusnak és bemennie dicsőségébe?" (Lk 24,26). Jézus szenvedése történeti formát öltött azáltal, hogy elvetették "a vének, a főpapok és az írástudók" (Mk 8,31), akik kiszolgáltatták "Őt a pogányoknak, hogy kigúnyolják, megostorozzák és keresztre feszítsék" (Mt 20,19).

601. Ezt az "Igaz Szolga" megölésére irányuló isteni tervet az Írás előre hirdette mint az egyetemes megváltás misztériumát, azaz az embereket a bűn rabszolgaságából kiszabadító megváltását. Szent Pál egy hitvallásban, amelyről azt mondja, hogy úgy "kapta", megvallja, hogy "Krisztus meghalt a bűneinkért az Írások szerint" (1Kor 15,3). Krisztus megváltó halála egész különlegesen teljesíti be a szenvedő Szolgáról szóló jövendölést. Maga Jézus életének és halálának értelmét a szenvedő Szolga fényében mutatta meg. Föltámadása után az Írásoknak ezt az értelmezését adta az emmauszi tanítványoknak, majd maguknak az Apostoloknak.

641. Mária Magdolna és a szent asszonyok, akik jöttek, hogy elvégezzék Jézus testének megkenését, melyet a készületi nap miatt sietve temettek el, voltak az elsők,

akik találkoztak a Föltámadottal. Így Krisztus föltámadásának első hírnökei az apostolok számára az asszonyok voltak. Az apostoloknak Jézus ezután jelent meg, először Péternek, majd a tizenkettőnek. Péter tehát, aki arra hivatott, hogy erősítse meg testvérei hitét, előttük látja a Föltámadottat, és az ő tanúságára támaszkodva kiáltja a közösség: "Valóban föltámadott az Úr, és megjelent Simonnak" (Lk 24,34).

643. E tanúságtételek láttán lehetetlen Krisztus föltámadását a fizikai renden kívül értelmezni és nem elismerni mint történeti tény. A tényekből következik, hogy a tanítványok hite Mesterük – általa előre megmondott – szenvedése és kereszthalála radikális próbatételének vettetett alá. A szenvedés által kiváltott megrendülés oly nagy volt, hogy a tanítványok (legalábbis közülük néhányan) nem azonnal hittek a föltámadás hírének. Az evangéliumok messze nem egy misztikus elragadtatástól lelkes közösségről beszélnek; megtört ("szomorú": Lk 24,17) és megfélelmitett tanítványokat állítanak elénk. Ezért nem hittek a sírtól visszatérő szent asszonyoknak, és szavukat "képzeltetésnek tartották" (Lk 24,11). Amikor Jézus húsvét estéjén megmutatta magát a Tizenegynek, "szemükre vetette hitetlenségüket és szívük keménységét, mert nem hittek azoknak, akik látták őt föltámadottan" (Mk 16,14).

645. A föltámadott Jézus közvetlen kapcsolatokba lép tanítványaival a tapintás által és azáltal, hogy eledelükből eszik. Így hívja őket arra, hogy ismerjék meg: nem kísértet, s főleg arról bizonyosodjanak meg, hogy az a föltámadott test, amellyel megjelenik nekik, azonos azzal, amelyet megkínoztak és megfeszítettek, mert hordozza szenvedése nyomait. Ez az igazi és valóságos test ugyanakkor a megdicsőült test új tulajdonságait birtokolja: többé nem térben és időben van, hanem szabadon tud megjelenni ott és akkor, ahol és amikor akar, mert emberségét már nem lehet a földön visszatartani, és csak az Atya isteni felségterületéhez tartozik. Ezért a föltámadott Jézus megjelenésének módját is teljesen szabadon választja meg: kertész alakjában, vagy "más alakban" (Mk 16,12), mint amit tanítványai megszoktak, épp azért, hogy ébressze hitüket.

652. Krisztus föltámadása az Ószövetség és maga Jézus földi életében adott ígéreteinek beteljesedése. "Az Írások szerint" kifejezés arra utal, hogy Krisztus föltámadása beteljesítette ezeket a jövendöléseket.

659. "Az Úr Jézus, miután ezeket mondta, fölvetetett a mennybe és leült az Isten jobbján" (Mk 16,19). Krisztus teste föltámadásának pillanatától megdicsőült, amint azt az új és természetfölötti tulajdonságai mutatják, melyekkel attól kezdve állandóan rendelkezik. De negyven napon át, amikor tanítványaival bensőségesen együtt evett és ivott és az Országról tanította őket, dicsősége még a megszokott emberség körvonalai alatt elfátyolozott marad. Jézus utolsó megjelenését az zárja le,

hogy embersége visszavonhatatlanul belép az isteni dicsőségbe, melyet a felhő és az ég – ahol ettől kezdve Isten jobbján ül – jelez. Végül teljesen kivételes és egyedülálló módon Pálnak – "mint egy elvetéltnek" (1Kor 15,8) – egy utolsó jelenésben megmutatkozik, mellyel apostollá teszi őt.

710. A Törvény feledése és a Szövetség iránti hűtlenség halálhoz vezet: a számkivetés látszólag az ígéretek megsemmisülése, valójában pedig az üdvözítő Isten titokzatos hűsége és a megígért megújítás kezdete, de a Lélek szerint. Isten népének végig kellett szenvednie ezt a tisztulást; a számkivetésen Isten tervében már rajta van a kereszt árnyéka, és a szegények maradéka, mely visszatér, az Egyház világosan fölismerhető előképei közé tartozik.

1094. A két szövetség harmóniájára irányul az Úr húsvéti katekézise, majd az Apostoloké és az Egyházatyáké. Ez a katekézis föltárja azt, ami az Ószövetség betűi alatt rejtve volt: Krisztus misztériumát. E katekézist "tipologikusnak" nevezzük, mert Krisztus újdonságát az előképek (típusok) felől tárja föl, melyek Őt az Ószövetségben tettekben, szavakban és szimbólumokban előre hirdették. Ezen új olvasat által Krisztus óta az igazság Lelkében föltáruznak az előképek. Így a vízözön és Noé bárkája a keresztség által nyert üdvösséget előképezték, hasonlóképpen a felhő és a Vörös-tengeren való átkelés, valamint a sziklából fakadt víz Krisztus lelki ajándékainak előképe volt; a manna a pusztában az Eucharisziára, "a mennyből való igazi kenyérre" utalt (Jn 6,32).

1166. "Az Egyház a húsvéti misztériumot a Krisztus föltámadása napjából eredő apostoli hagyományra támaszkodva, a nyolcadik napon ünnepli, melyet méltán neveznek Úr napjának, dies dominicának." Krisztus föltámadásának a napja egyszerre "a hét első napja", a teremtés első napjának emlékezete és a "nyolcadik nap" is, melyen Krisztus a maga nagy szombati "nyugalma" után megkezdte azt a Napot, "melyet az Úr alkotott" (Zsolt 118,24), a napot, az "alkony nélküli napot". Középpontjában az "Úr vacsorája" áll, mert abban találkozik a hívők egész közössége a föltámadott Krisztussal, aki meghívja őket ünnepi lakomájára:

"Az Úr napja, a föltámadás napja, a keresztények napja, a mi napunk. Az Úr napjának nevezzük, mert az Úr győztesként ezen a napon ment föl az Atyához. Ha a pogányok e napot a Nap napjának nevezik, mi is szívesen annak valljuk, mert ma támadt a világ Világossága, ma kelt föl az igazságosság Napja, melynek sugarai az üdvösséget hozzák."

1329. Úrvacsora, mert arról a vacsoráról van szó, amelyet az Úr szenvedése előestéjén tanítványaival költött el, és a Bárány menyeei Jeruzsálem-béli menyegzős lakomájának elővételezéséről.

Kenyértörés, mert a zsidó étkezésnek ezt a sajátos szertartását használta föl Jézus, amikor családfóként megáldotta és szétosztotta a kenyeret, különösen az utolsó vacsorán. E cselekedetről ismerik fel Őt föltámadása után a tanítványok. Az első keresztények eucharisztikus összejöveteleiket "kenyértörésnek" nevezték. Ezzel azt akarták mondani, hogy mindazok, akik az egy, megtört kenyérből, Krisztusból esznek, közösségre lépnek vele és őbenne egyetlen testet alkotnak.

Eucharisztikus összejövetel (szünaxisz), mert az Eucharisziát a hívők összejövetelében, az Egyház látható megjelenésében ünneplik.

1347. Nemde ugyanaz a folyamat játszódik le itt, mint a föltámadott Jézus tanítványaival elköltött húsvéti lakomáján? Útközben ő maga magyarázta nekik az Írásokat, majd asztalhoz ült velük, "kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik".

2625. Ezek az imádságok azok, melyeket a hívők a Szentírásban hallanak és olvasnak, de a jelen helyzetekre alkalmazzák őket, főként a zsoltárokat, abból kiindulva, hogy Krisztusban beteljesedtek. A Szentlélek, aki így Krisztusra emlékezteti imádkozó Egyházát, be is vezeti a teljes igazságba, és új imaformulákat támaszt, melyek kifejezik Krisztus kifürkészhetetlen, az életben, a szentségekben és a küldetésben ható misztériumát. Azok az imaformák, melyeket a kánoni apostoli iratok közölnek, meghatározók maradnak a keresztény imádság számára.

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: Mane nobiscum Domine apostoli levél

„Elmagyarázott nekik mindent, ami az írásban róla szólt” (Lk 24,27)

11. Az elbeszélés, mely elmondja a föltámadott Jézus megjelenését az emmauszi tanítványoknak, segít abban, hogy figyelmünk középpontjába az eucharisztikus misztériumnak azt az első szempontját állítsuk, melynek mindig jelen kell lennie Isten népe áhítatában: az Eucharisztia a világosság misztériuma!

Milyen értelemben állítható ez, és mi következik belőle a keresztény lelkiesség és élet számára?

Jézus azt mondta magáról, hogy Ő „a világ világossága” (Jn 8,12), és ezt életének két nagy eseménye, a színeváltozás és a föltámadás nyilvánvalóvá tette, mert bennük fölragyogott isteni dicsősége. Az Eucharisziában viszont Krisztus dicsősége el van fátyolozva. Az Oltáriszentség a legkiemelkedőbb módon „a hit misztériuma”. Mindazonáltal éppen teljes elrejtőzésének misztériumával teszi önmagát Krisztus a világosság misztériumává, mellyel a hívőt az isteni élet mélységeibe vezeti be.

Szerencsés meglátás az, hogy Rubljov híres Szentháromság ikonja az Eucharisziát helyezi a szentháromságos élet középpontjába.

12. Az Eucharisztia mindenekelőtt azért világosság, mert az Eucharisztia liturgiáját minden szentmisében megelőzi Isten Igéjének liturgiája, és a két „asztal”, tudniillik az Ige és a Kenyér asztala egységet alkot. Ez az összetartozás mutatkozik a János-evangélium eucharisztikus beszédében, melyben Jézus tanítása misztériumának alapvető bemutatásáról áttér a sajátos eucharisztikus jelleg magyarázatára: „Az én Testem valóban étel, és az én Vérem valóban ital” (Jn 6,55). Tudjuk, hogy e kijelentés a hallgatók nagy részében krízist okozott, és arra indította Pétert, hogy az apostolok és minden idők Egyháza szóvivőjeként kimondja: „Uram, kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak.” (Jn 6,68.) Az emmauszi tanítványok történetében maga Krisztus mutatja meg „Mózesen kezdve az összes prófétánál”, hogyan beszélt „az összes írás” személye misztériumáról (vö. Lk 24,27). Szavai „meggyújtották” a tanítványok szívét, megszabadították őket a szomorúság és a reménytelenség árnyától, és fölkellették bennük a vágyat, hogy vele maradhassanak:

„Maradj velünk, Urunk!” (vö. Lk 24,29.)

13. A II. Vatikáni Zsinat atyái a Sacrosanctum Concilium konstitúcióban kifejezték kívánságukat, hogy „az Ige asztala” bőségesebben kínálja a hívőknek a Szentírás kincseit.[9] Ezért járultak hozzá, hogy a liturgikus ünnepléseken főként a szentírási olvasmányok mindenki számára érthető nyelven hangozzanak el. Maga Krisztus szól, amikor az Egyházban a Szentírást olvassuk.[10] Ugyanakkor a celebránsnak ajánlották a homíliát, mely a liturgia részeként arra van rendelve, hogy magyarázza Isten Igéjét és aktualizálja a keresztény életre.[11] Negyven évvel a Zsinat után az Eucharisztia éve jó alkalom arra, hogy a keresztény közösségek erről megbizonyosodhassanak. Nem elég ugyanis, ha a szentírási részeket érthető nyelven olvassák fel, hanem olyan gondossággal, olyan előkészülettel, olyan figyelmes hallgatással, illetve csöndes elmélkedéssel kell fogadni, ami szükséges ahhoz, hogy Isten Igéje megérintse és megvilágosítsa az életet.

„Fölsímték Őt a kenyértörésben” (Lk 24,35)

14. Jelentőségteljes, hogy az emmauszi tanítványok, miután az úr szavai megfelelően fölkészítették őket, az asztalnál, a „kenyértörés” egyszerűgesztusában ismerték fel Őt. A jelek csak akkor „beszélnek”, ha az értelem megvilágosult és a szív lángol. Az Eucharisztia a megvilágosító és gazdag tartalmú üzenetet hordozó jelek e dinamizmusában bontakozik ki teljesen. A misztérium a jelek által nyitja meg a hívők szemét.

Miként az Ecclesia de Eucharistia enciklikában hangsúlyoztam, nagyon fontos, hogy a szentség egyetlen vonása se merüljön feledésbe. Az embert ugyanis mindig

éri a kísértés, hogy az Eucharisziát a saját emberi dimenziói közé redukálja, holott valójában az embernek kell kitárulnia a misztérium dimenziói előtt. „Az Eucharisztia túlságosan nagy ajándék ahhoz, hogy csorbításokat és kétértelműségeket tűrhetne.”

15. Kétségtelen, hogy az Eucharisztia legszembetűnőbb dimenziója a lakoma. Az Eucharisztia nagycsütörtökön este a húsvéti vacsorán született. éppen ezért még a szerkezetében is hordozza a közös étkezés jellegét: „Vegyétek és egyétek..., majd vette a kelyhet..., nekik adta, mondván: igyatok belőle mindnyájan ...” (Mt 26,26–27). E szempont nagyon jól kifejezi a kommunió kapcsolatát, melyet Isten létre akar hozni velünk, s melyet nekünk egymás között meg kell valósítanunk.

Semmiképpen nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy az eucharisztikus lakomának mélységes és elsődleges értelme az áldozat.[13] Az Eucharisziában Krisztus újra megjeleníti számunkra a Golgotán egyszer s mindenkiért bemutatott áldozatot. Jóllehet az eucharisztikus lakomán a föltámadott Krisztus van jelen, magán hordozza szenvedésének jeleit, melynek „emlékezete” minden szentmise, miként a liturgia a konszekrációt követő akklamációval emlékeztet erre: „halálotat hirdetjük, Urunk és hittel valljuk föltámadásodat...”. Ugyanakkor, miközben megjeleníti a múltat, az Eucharisztia a történelem vége, Krisztus második eljövételének jövendője felé irányít minket. Ez az „eszkatologikus” szempont olyan magával ragadó erőt ad az Oltáriszentségnek, mely reménnyel tölti el a keresztény életet.

„Még abban az órában útra keltek” (Lk 24,33)

24. A két emmauszi tanítvány, miután fölismerte az Urat, „még abban az órában útra kelt” (Lk 24,33), mert közölni akarták, amit láttak és hallottak. Ha valóban találkozunk a Fölelmaradottal, amikor testével és vérével táplálkozunk, képtelenek vagyunk magunknak megtartani a tapasztalt örömet. A szentáldozásban egyre inkább elmélyülő találkozás Krisztussal az Egyházban és minden egyes keresztényben fölébreszti a tanúságtétel és az evangelizálás sürgető érzését. Abban a homíliában, melyben bejelentettem az Eucharisztia évét, ezt hangsúlyoztam Szent Pál szavaira hivatkozva: „Valahányszor esztek ebből a kenyérből és isztok ebből a kehelyből, az úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön” (1Kor 11,26). Az Apostol szoros kapcsolatba hozza a lakomát és a hirdetést: közösségre lépni Krisztussal a húsvéti megemlékezésben egyidejűleg jelenti a kötelezettség-érzetet arra, hogy a szertartásban megvalósított esemény misszionáriusai legyünk.[21] Az elbocsátás minden szentmise végén megbízás, mely arra készíti a keresztény embert, hogy vállalja az evangélium terjesztését és a társadalom keresztény szellemiséggel való betöltését.

25. E küldetéshez az Eucharisztia nem csupán belső erőt biztosít, hanem – bizonyos értelemben – programot is. Az Eucharisztia ugyanis olyan létmód, mely Jézusból árad a keresztény emberbe, és annak tanúságtétele által szétsugárzik a társadalomba és a kultúrába. Hogy ez megtörténjék, ahhoz minden hívőnek személyes és közösségi elmélkedéssel magáévá kell tennie az értékeket, melyeket az Eucharisztia kifejez, azt a magatartást, amit sugall, és azokat az elhatározásokat, melyekre indít. Miért ne látnánk ebben azt a különleges megbízást, mely az Eucharisztia évéből fakadhat?

2.3. Liturgikus nézőpont

2.3.1. Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Lk 24,13-35) az emmauszi találkozás története. A liturgia vezérfonala ezen a napon, fogalmazhatunk úgy, hogy „az egyház ideje”. Itt válik valós tapasztalattá az ősegyház számára, hogy Jézus mostantól ha más módon is, de mégis jelen van köztük, az Írások tanúságában, a kenyértörésben és a lángoló szívekben. Az evangélium előtti *alleluja* is ehhez kötődik, ebből az evangéliumi szakaszból készült, s az írásértelmezést emeli ki: „Urunk Jézus, tárd fel az Írások értelmét, hadd lángoljon a szívünk, midőn tanítasz minket!” (vö. Lk 24,32). Majd innen merít az *áldozási ének* is, ezúttal a kenyértörésre hivatkozva: „A tanítványok felismerték az Úr Jézust a kenyértöréskor, alleluja” (vö. Lk 24,35). A kenyértörésben az Eucharisztia szentségére ismerhetünk – a szentségek megújító szerepéről szól az *áldozás utáni könyörgés*:

„Urunk, Istenünk, tekints jóságosan népedre, és akiket örök életre szóló szentségeiddel megújítottál, azokat juttasd el a megdicsőülő test romolhatatlan feltámadására. Krisztus, a mi Urunk által”. Krisztus állandó, Egyházában való jelenlétéhez köthető a *III. húsvéti prefáció is* (Az élő Krisztus szüntelen közbenjár értünk), mely Jézus állandó közbenjárásának ad hangot.

Az Egyház földi zarándokútjához kapcsolódik mindegyik *egyetemes könyörgés is*. A *felajánló könyörgés* az Egyház ujjongó húsvéti örömről tesz tanúságot.

Az *olvasmányban* (ApCsel 2,14.22-28) Szent Péter pünkösdi beszédéből olvashatunk/hallhatunk. Itt Jézusról beszél, akit az Isten igazolt csodákkal és jelekkel, s egy dávidi zsoltárt idéz, mely Jézus feltámadását is megsejteni. Az emmauszi találkozással megjelent az ószövetségi írások új fényben való értelmezése: az evangéliumban maga Jézus magyarázza, mi az, ami előreutalt rá. Ezt a fajta előképi írásértelmezést látjuk Péter beszédében is.

A Péter által idézett zsoltár köszön vissza a *válaszos zsoltárban* (Zsolt 15,1-2a és 5.7-8.9-10.11): „Az élet útját mutatod, Uram nékem... testemnek romlás nem árthat”.

A szentlecke (1Pét 1,17-21) szintén Péter szavait idézi. Ez a szakasz egy tömören megfogalmazott hitvallás, melyben az apostol hirdeti, hogy Krisztus vére által érkezett a megváltás, akit Isten feltámasztott a halottak közül.

2.3.2. Liturgikus énekek

Gitáros énekek:

Sillye Jenő: Ne félj, mert megváltottalak

<https://www.youtube.com/watch?v=uuNHcIohz08>

Sillye Jenő: Tied vagyunk

<https://www.youtube.com/watch?v=NoOaGqNVFPk>

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Lukátsi Vilma: Hárman vagyunk

Emmausba több út is vezet:
tört reményekkel kikövezett,
Ketten járjuk, vagy néha többen,
és újra, újra belénk döbben,
hogyan meghalt! És el is temették!
A sírkövet lepecsételték!

...hogyan feltámadt? és újra élne?...
Ki hallgat ma ilyen beszédre?
Beszélünk szomorúan, halkán,
a szívünk veszik a szavakban, De mégis:
Irgalmas Isten! Hinni akarunk!
– és észrevétlen – már hárman vagyunk!

Aytay Gábor – Emmaus

Elmúlt immár a legszebb nap is,
Az alkony ráborult a tájra,
Úgy mennek ők Emmaus felé,
Mint két könnyes, szomorú árva.

Egymást nézik vigasztalanul,
Hallottak valamit, mely csodás,
De köd borong a lelkük előtt,
És minden csak puszta látomás.
Leszáll az alkony, esteledik,
S fenn ragyog mégis egy csodás nap,
S ím fényözönben áll a kereszt,
A kegyelem, mely életet ad.
A hegyormon zengnek a kürtök,
Alkonyban így örök a hajnal,
Velünk van már az Élet ura,
Kik telve vannak jajjal-bajjal.
Emmaus felé hogyha megyünk
És az alkony lassan ránk borul,
Ha sírunk, szemünk tele könnyel:
Ő odajön mellénk vigaszul.
Bejön házunkba ismeretlen,
Megtöri nekünk a kenyeret,
Sebhelyes kézzel felénk nyújtja
Az új, győzelmes életet.

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Miért a kenyértörésben ismerik fel Jézust az emmauszi tanítványok?
- Miért hangsúlyos, hogy Jézus az apostolok közül először Simon Péternek jelent meg?
- Az én szívemben mit vált ki a Jézussal való találkozás? A csüggedésben milyen hatással van rám Jézus áldozata?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te úgy akartad, hogy néped szüntelenül vigadozzék, mert visszaadtad lelke fiatalságát. Engedd, hogy akik most a fogadott fiúság dicsőségének örvendeznek, a biztos remény örömeivel várják a feltámadás napját. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Szerzetesi közösségek imája:

"Úr Jézus, Te úgy tettél - mikor az emmauszi tanítványok úti céljukhoz értek -, mintha tovább akarnál menni. De Te is tudtad és tudod, hogy az életünkben elért célok után is azt kívánjuk Tőled: "maradj velünk!". Lelkünk minden lemaradásán, megakadásán tovább szeretnél lendíteni, így mindig hívsz meg hithirdetőket, akik magyarázzák a Szentírást, s Hozzád hasonlóan megtörik a kenyeret. Tartsd meg őket szeretetedben, hogy szolgálatukkal segítsenek megtapasztalni Téged a velünk történt eseményekben, kudarcokban és sikerekben egyaránt. Ámen.

Vianney Testvérek

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

(forrás: Pécsi Egyházmegye, Székesegyház, Corpus Christi kápolna)

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az Úr Jézus útitársam lett életem ösvényén! Bízom Benne.
- A kenyértörésben (az Eukarisztiában) minden alkalommal felfedezhetem Jézust, aki az életét adta értem.
- Jézus Krisztus velem együtt sétál utamon.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Ahogy az emmauszi tanítványok, én is lángoló szívvel fogadjam és higgyem el, hogy Jézus értem is adta
- önmagát, és erről minden nap, minden helyzetben tanúságot tudjak tenni, amikor szükséges.
- Az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit minél jobban gyakoroljam.
- Mennyire jellemző rám a vendégszeretet?